

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดูแลและบริหารทรัพย์สินที่จะตกเป็นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

กรมธนารักษ์ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๒/๙๖๖๔ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมธนารักษ์ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกเป็นของรัฐโดยการสัมปทานหรือตามสัญญาแบ่งปันผลผลิตตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ดังต่อไปนี้

๑. ทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกเป็นของรัฐโดยข้อกำหนดในสัมปทานตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ หรือตามสัญญาแบ่งปันผลผลิตตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ตั้งอยู่บนบก ในทะเลทั้งที่ตั้งอยู่ในเขต ๑๒ ไมล์ทะเล และนอกเขต ๑๒ ไมล์ทะเล โดยกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเป็นผู้ดูแลและบริหารอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว เป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ และหากเป็นที่ราชพัสดุ จะเป็นที่ราชพัสดุดังมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๗ หรือเป็นที่ราชพัสดุดังมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒. หากทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุดังมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ต้องดำเนินการอย่างไรในกรณีดังต่อไปนี้

๒.๑ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุจากเอกชนของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ หรือพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ และหากได้จัดหาประโยชน์จากเอกชนไปก่อนแล้วตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วยหรือไม่ อย่างไร

๒.๒ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติมีหน้าที่และอำนาจที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ เฉพาะในส่วนที่บังคับกับที่ราชพัสดุที่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักร ซึ่งรวมถึงการดำเนินการจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งที่ราชพัสดุ รายการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุ แต่ไม่ใช้การจัดทำรายงานตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เนื่องจากพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมิใช่กฎหมายเฉพาะที่บัญญัติให้ส่วนราชการมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุแต่อย่างใด ใช่หรือไม่ อย่างไร

๓. หากทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุดังมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ต้องดำเนินการอย่างไรในกรณีดังต่อไปนี้

๓.๑ โดยที่พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในส่วนเกี่ยวกับที่ราชพัสดุนอกราชอาณาจักรนั้น มิได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุในกรณีดังกล่าวไว้ ดังนั้น ในการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุจากเอกชนของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจะต้องดำเนินการอย่างไร เป็นไปตามบทบัญญัติมาตราใดแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

๓.๒ หน่วยงานใดมีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุดังกล่าว ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของกรมธนารักษ์ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) และผู้แทนกระทรวงพลังงาน (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังนี้

๑. สัญญาสัมปทานตามที่ขอหารือเป็นสัญญาสัมปทานแปลงสำรวจในทะเลอ่าวไทย หมายเลข ๑๕ หมายเลข ๑๖ และหมายเลข ๑๗ ซึ่งเมื่อสัญญาสัมปทานดังกล่าวได้สิ้นอายุ รัฐได้เลือกรับทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมบางรายการ เช่น แท่นกระบวนการผลิต แท่นที่พักอาศัย แท่นหลุมผลิต แท่นเผือก๊าซทิ้ง เรือกักเก็บน้ำมันดิบ ท่อขนส่งปิโตรเลียม เป็นต้น ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐได้เลือกรับทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่อยู่ในทะเลทั้งสิ้น มิได้เลือกรับทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่ตั้งอยู่บนบก

๒. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติเป็นหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๒๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดแผนงาน ประมาณการค่าใช้จ่าย และหลักประกันในการรื้อถอนสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๕๙ ทำหน้าที่เป็นผู้รับมอบ และเป็นผู้ดูแลและบริหารทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งดังกล่าวเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการปิโตรเลียม ภายใต้สัญญาแบ่งปันผลผลิตของแปลงสำรวจในทะเลอ่าวไทยหมายเลข G1/61 และ G2/61

๓. ปัจจุบันกระทรวงพลังงานได้พิจารณาคัดเลือกผู้ได้รับสิทธิสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในแปลงสำรวจในทะเลอ่าวไทยทั้งสองแปลงดังกล่าวเสร็จแล้ว และบริษัท ปตท. สม. เอ็นเนอร์ยี่ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด เป็นผู้รับสัญญาแบ่งปันผลผลิตหลักและเป็นผู้ดำเนินงานทั้งสองแปลง โดยได้ลงนามในสัญญาแบ่งปันผลผลิตเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลผูกพันผู้รับสิทธิให้ต้องชำระค่าตอบแทนงวดแรกภายในวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๕

๔. กรณีทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม หากไม่ได้มีการนำทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ภายหลังจากสิ้นอายุสัมปทาน มาตรา ๘๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้บัญญัติให้ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่รับผิดชอบในการรื้อถอนออกไป สภาพของทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งดังกล่าวจึงเป็นการติดตั้งไว้ชั่วคราว มิได้เป็นทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินอันมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของกรมธนารักษ์ประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียว คือ ทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมซึ่งตกเป็นของรัฐตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่ตั้งอยู่บนบกและในทะเล จะถือเป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ โดยการพิจารณาข้อหารือนี้ ต้องนำมาตรา ๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่บัญญัติว่า

^๑มาตรา ๖ ที่ราชพัสดุ ได้แก่

- (๑) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด
- (๒) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
- (๓) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

ที่ราชพัสดุ ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย และมาตรา ๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่ได้บัญญัติเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่เป็นที่ราชพัสดุว่า ได้แก่ ที่ดินรกร้างว่างเปล่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน อสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติยกเว้นไว้ไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุ เป็นต้น มาพิจารณาประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นดังนี้

ประการที่หนึ่ง ทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่ตั้งอยู่บนบก มีลักษณะเป็น “อสังหาริมทรัพย์” หรือไม่ นั้น โดยที่ “อสังหาริมทรัพย์” ตามมาตรา ๑๓๙^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมายความว่า “ที่ดินและทรัพย์สินติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น...” โดยสภาพของทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม ซึ่งมีทั้งที่เป็นที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม มีสภาพทางกายภาพที่แตกต่างกัน จึงต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี คือ “ทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม” และ “ที่ดินที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม”

กรณีของทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียม กฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าเมื่อสิ้นอายุสัญญาสัมปทาน หากไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ภายหลังจากสิ้นอายุสัมปทาน ให้รื้อถอนทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งดังกล่าวออกไป กล่าวคือ มาตรา ๘๐/๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติ

^๒มาตรา ๗ อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

(๒) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน

(๓) อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) อสังหาริมทรัพย์ขององค์การมหาชน ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์การมหาชนนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๕) อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของสถานศึกษานั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๖) อสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๗) อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติยกเว้นไว้ไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุ

^๓มาตรา ๑๓๙ อสังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ที่ดินและทรัพย์สินติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น และหมายความรวมถึงทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับที่ดิน หรือทรัพย์สินอื่นติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้นด้วย

^๔มาตรา ๘๐/๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่รับผิดชอบในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสำรวจผลิต เก็บรักษาหรือขนส่งปิโตรเลียม โดยให้ผู้รับสัมปทานยื่นแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน เพื่อขอรับความเห็นชอบจากอธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง

(มีต่อหน้าถัดไป)

ปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้บัญญัติให้ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่รับผิดชอบในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมออกไปเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรณีจึงเห็นได้ว่า หากสภาพแห่งทรัพย์สินมีลักษณะปลูกสร้างติดอยู่กับ ที่ดินอย่างถาวร ทรัพย์สินนั้นย่อมเป็นอสังหาริมทรัพย์ แต่โดยสภาพของทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ใน กิจการปิโตรเลียมนอกเหนือจากที่ดิน ไม่มีลักษณะเป็นการปลูกสร้างติดอยู่กับที่ดินอย่างถาวร จึงไม่เป็น อสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๓๙^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้ง ที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมไม่เป็นอสังหาริมทรัพย์ จึงไม่เป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่เป็นที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยสภาพของที่ดินนั้นย่อมเป็น “อสังหาริมทรัพย์” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เนื่องจากผู้รับสัมปทานได้ที่ดินนั้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในกิจการปิโตรเลียม ซึ่งได้กำหนด การใช้ประโยชน์ที่ดินไว้เป็นการเฉพาะเพื่อกิจการปิโตรเลียม กรณีจึงไม่สามารถนำที่ดินนั้น ไปใช้ประโยชน์หรือจัดหาประโยชน์เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ อีกทั้งเมื่อสิ้นอายุสัญญาสัมปทาน หรือมีการเพิกถอนสัมปทาน ผู้รับสัมปทานจะต้องคืนพื้นที่หรือต้องส่งมอบที่ดินให้แก่รัฐต่อไป รัฐผู้รับมอบก็ต้องรับเอาหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับที่ดินหรือเงื่อนไขที่จะติดมากับที่ดินดังกล่าวด้วย โดยหากรัฐยังมีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นในกิจการปิโตรเลียม ที่ดินดังกล่าวก็ยังคงต้องเป็น ทรัพย์สินที่ใช้เพื่อกิจการปิโตรเลียมต่อไปโดยที่ไม่สามารถนำไปบริหารจัดการได้โดยทั่วไปเช่นกรณี ของที่ราชพัสดุ ประกอบกับที่ดินที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมมีที่มาจากหลายส่วน เช่น ที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน ที่ดินซึ่งเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และที่ดินที่มาจากการเช่า ระยะยาว ซึ่งเมื่อสิ้นอายุสัญญาสัมปทาน หากเป็นที่ดินที่มีหน่วยงานอื่นหรือบุคคลอื่นเป็นเจ้าของ หรือผู้มีสิทธิครอบครอง โดยผู้รับสัมปทานไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น กรณีนี้ผู้รับสัมปทานก็ต้องทำให้ ที่ดินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิมและคืนให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือบุคคลที่เป็นเจ้าของ หรือผู้มีสิทธิครอบครองเดิม ดังนั้น ที่ดินที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่ตกเป็นของรัฐตามสัญญาสัมปทาน ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมและรัฐยังใช้ประโยชน์ในกิจการปิโตรเลียม จึงเป็นทรัพย์สินของรัฐ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

ในกรณีที่มีสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสำรวจ ผลิต เก็บรักษา หรือขนส่งปิโตรเลียมที่ต้องรื้อถอนเพิ่มขึ้น หรือเทคโนโลยีด้านการรื้อถอนเปลี่ยนแปลงไป หรือประมาณการ ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนคลาดเคลื่อน ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้รับสัมปทานแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงแผนงาน และประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้รับสัมปทานอาจยื่นขอเสนอแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงแผนงานหรือประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งเอง ก็ได้ โดยเสนอต่ออธิบดีเพื่อให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่ออธิบดีให้ความเห็นชอบแล้วให้ถือเป็นแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนสำหรับพื้นที่ผลิต ปิโตรเลียมนั้น

ผู้รับสัมปทานต้องทำการรื้อถอนให้แล้วเสร็จตามแผนงานที่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หากผู้รับสัมปทานไม่ดำเนินการรื้อถอน หรือดำเนินการล่าช้าอันอาจก่อให้เกิดความเสียหาย อธิบดีมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการรื้อถอนแทนหรือร่วมกับผู้รับสัมปทาน โดยใช้จ่ายจากหลักประกัน ตามมาตรา ๘๐/๒

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

ที่กระทรวงพลังงานในฐานะหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ถือกรรมสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์เฉพาะเท่านั้น และเมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้น ในกิจการปิโตรเลียมอีกต่อไปแล้ว กระทรวงพลังงานมีหน้าที่ต้องส่งมอบที่ดินนั้นให้แก่กระทรวงการคลัง เป็นที่ราชพัสดุต่อไป

ประการที่สอง โดยที่ข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือเป็นกรณีของสัมปทานแหล่งก๊าซธรรมชาติ กลุ่มเอราวัณและแหล่งก๊าซธรรมชาติกลุ่มบงกชที่กำลังจะสิ้นสุดอายุสัมปทานลง ซึ่งบรรดาทรัพย์สิน หรือสิ่งติดตั้งตามสัญญาสัมปทานของทั้งสองแหล่งแล้วแต่เป็นทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่อยู่ในทะเลทั้งสิ้น และโดยที่แหล่งก๊าซธรรมชาติทั้งสองแห่งที่อยู่ในทะเลตามข้อหาหรือ ไม่ว่าจะอยู่ในทะเลอาณาเขต^๖ หรือในเขตไหล่ทวีปด้านอ่าวไทย^๗ มีสภาพเป็น “ทะเล” และเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒)^๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้น ทรัพย์สิน หรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่อยู่ในทะเลจึงไม่เป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ เช่นกัน

๖ประกาศ กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทย

ฯลฯ

ฯลฯ

โดยที่ประเทศไทยได้ยึดถือตลอดมาว่า อำนาจอธิปไตยของประเทศไทยขยายต่อออกไปจาก อาณาเขตพื้นดินและน่านน้ำภายใน จนถึงแนวทะเลประชิดชายฝั่ง ซึ่งเรียกว่าทะเลอาณาเขต รวมตลอดถึง ห้วงอากาศเหนือทะเลอาณาเขต พื้นท้องทะเลและแผ่นดินใต้พื้นท้องทะเลของทะเลอาณาเขต

โดยที่เห็นเป็นการสมควรกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตชายฝั่ง

ฉะนั้น จึงกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทยเป็นระยะสิบสองไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้สำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต

ประกาศ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๙ เป็นปีที่ ๒๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

๗ประกาศ กำหนดเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย

ฯลฯ

ฯลฯ

เพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้สิทธิอธิปไตยของประเทศไทยในการสำรวจและการแสวงประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติในอ่าวไทย จึงกำหนดให้เขตไหล่ทวีปตามแผนที่และพิกัดภูมิศาสตร์ของแต่ละจุดที่ประกอบเป็น เขตไหล่ทวีปของไทยซึ่งแนบท้ายประกาศนี้เป็นเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย

ในการกำหนดเขตไหล่ทวีปนี้ ได้ยึดถือมูลฐานแห่งสิทธิตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ อันเป็นที่ยอมรับนับถือกันทั่วไป และตามอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ซึ่งกระทำ ณ กรุงเจนีวา ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ค.ศ. ๑๙๕๘ และประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้แล้ว เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

ฯลฯ

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เป็นปีที่ ๒๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

“มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดิน ซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธภัณฑ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทรัพย์สินหรือสิ่งติดตั้งที่ใช้ในกิจการปิโตรเลียมที่ตกเป็นของรัฐ จึงไม่เป็นที่ราชพัสดุตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับกรณีที่ดินและส่วนควบ ของที่ดินที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ในกิจการปิโตรเลียมอีกต่อไปแล้วก็ต้องส่งมอบให้แก่กระทรวงการคลัง เป็นที่ราชพัสดุต่อไป

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔